

ROBEŽU PĀRKĀPŠANA

Mākslu sintēze un paralēles. 80. gadi

KONFERENCES RAKSTU KRĀJUMS

Nebijušu sajūtu restaurācijas darbnīcas akcijas

INGŪNA ČERNOVA

Nebijušu sajūtu restaurācijas darbnīcu (NSRD) 1982. gadā izveidoja skolas biedri un bērnības draugi Hardijs Lediņš un Juris Boiko, kas arī mani uzaicināja piedalīties darbnīcas koncepciju un ideju realizēšanā. Mūsdienu valodā runājot, Hardijs Lediņš bija izcils sabiedrisko attiecību veidotājs – gan savu koncepciju realizēšanā, gan cilvēku iesaistīšanā, lai šīs idejas īstenotu, nestu tālāk un ar tām iepazīstinātu citus. Visās NSRD aktivitātēs bija patiesa un atklāta, varbūt pat kaut kādā ziņā naiva pieeja. Vieglums, ar kādu tika radītas dažādās koncepcijas, ir apbrīnojams – tieši ar to viņi aizrāva un iesaistīja NSRD projektos citus. Juris Boiko un Hardijs Lediņš vienkārši satikās un spēļu un pārrunu veidā domāja, ko interesantu uzsākt, kas radītu prieku un būtu kaut kas svarīgs pašiem.

Viena no zināmākajām koncepcijām ir Bolderājas gājiens, kas bija jau kļuvis par rituālu. Bija nosacījumi, kas jāievēro gājiena laikā, piemēram, jāiziet laikā, lai, ejot pa dzelzceļu, Bolderājā nonāktu brīdī, kad lec saule; jāņem līdzi dažādi mūzikas instrumenti. Gājiens tika gan filmēts, gan fotografēts, gan fiksēts citādi.

Ikdienā notiek dažādi notikumi, kam mēs paejam garām. Ejot pa dzelzceļu, notika dažādas interesantas, pat sirreālas situācijas. Piemēram, pēkšņi ne no šā, ne no tā dzelzceļa malā stāv liels koferis. Mēs veidojam ap koferi kaut kādu kustību, Hardijs un Juris piefiksē frāzes, ko kāds ir pateicis, un tās tiek izmantotas, kad atgriezušies mājās veidojām koncepciju nākamajai performancei.

Tam laikam tas bija kaut kas īpašs – performances un mūzikas ierakstus radīja nevis stabils cilvēku sastāvs, kur katrs izpilda savu, iemācītu partitūru vai tekstu, bet viss tika radīts vienmēr mainīgā procesā. (NSR darbnīcā tika radītas arī dzies-

mas; zināmākie diski ir "Medicīna un māksla" un "Kuncendorfs un Osendovskis", kurām arī idejas radās Bolderājas gājienu laikā.)

Bolderājas gājiens

Cita koncepcija, kas radās 1985. gadā, saucās "Bolderājas mājas", kad mēs fiksējām, kādas Bolderājas ceļā ir mājas.

Lūk, šī ir viena māja Bolderājā!

Šī ir vēsturiska māja Piebalgā – te mēs veidojām ierakstus dziesmām,
kas iekļautas gan diskā "Medicīna un māksla", gan "Kuncendorfs un Osendovskis"

Interesants pasākums bija Piebalgā. Lai realizētu jaunu muzikālu projektu, Hardijs un Juris bija nolēmuši sameklēt jaunas sajūtas. Un atrast tās var, ne jau sēžot dzīvoklī. Bija jāizdomā kāds jauns, interesants process. Hardijs bēniņos bija atradis senu Latvijas karti, un, vadoties pēc tajā iezīmētajiem ceļiem, mēs gājām pa Piebalgu un apstājāmies pie dažādām muižām, fiksējot, ko tur redzam vai sajūtam. Bija arī dažādi noteikumi, piemēram, nedrīkstēja braukt ar stopiem, vajadzēja pārvietoties kā divdesmitajos gados – ar kājām vai arī zirga pajūgā (tāda iespēja gan mums neradās). Tā mēs gājām divas dienas, ik pa laikam apstājāmies un daudz ko no tā, kas ap mums notika, piefiksējām. Piemēram, atradām vietu, ko sauca Zviedri, ko arī Hardijs un Juris apspēlēja, sacerot kādu dzejoli, pierakstot dialogus.

Botāniskajā dārzā Salaspilī tika uzņemti "Binokulāro deju kursi". Pirms pāris gadiem kādā profesionālā medicīnas žurnālā es lasīju, ka jaunākie pētījumi apliecina, ka dažu acu slimību ārstēšanai ir ļoti labi veikt acu vingrinājumus. Bija pat uzzīmēts grafiks – tas bija ļoti līdzīgs binokulāro deju ieteiktajam vingrinājumu kursam. Tā ka Jura Boiko un Hardija Lediņa koncepcijas ir vēlāk arī pārstrādātas zinātniski.

Aizrobežu mākslas muzejā 1988. gadā notika izstāde "Kurmis alā". Bija pārsteidzoši astoņdesmitajos gados tādā vietā realizēt to, kas tur tika darīts – laistīt pa zemi pienu, atskaņot ļoti specifisku mūziku. Izstādē katrai dienai bija savs stils, uzstājās dažādi mākslinieki, piemēram, rokgrupa "19 gadi pirms sākuma", arī pati NSR darbnīca, Roberts Gobziņš. Tai pašā laikā arī Zinību namā planetārijā bija liels sasaukums – bija arī ieradies dīdžejs *West Bam*, kurš tajā laikā pēc aptaujām bija otrs populārākais dīdžejs Vācijā. Sadarbībā ar viņu arī Roberts Gobziņš kā dīdžejs *East Bam* piedalījās ļoti interesantos festivālos Vācijā.